Nr. 141. Sibiiu, Joi 23 Decembre 1893 (4 Ianuariu 1894) Anul XLI

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **stréinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeratiune nóuă

la

„Telegraful român“,

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe semestrul I Ianuariu-Februariu-Martiu al an. 1894, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Dec. 1893, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foiei.

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

Sibiiu, 22 Decembre, 1893.

Planurile şi proiectele pentru resolvarea cestiunii naţionalităţilor la noi şi pentru încetarea aşa numitelor „agitaţiuni“, continuă a eşi la ivélă în diferite forme. Avem înaintea nóstră dóue astfel de proiecte mai nóue.

Unul este proiectul societăţii magiare de cultură din Ungaria nordică adresat guvernului în formă de rescript. El este îndreptat contra ḑiaristicei slovace, care, sĕ ḑice în el, deşi nu în mĕsură aşa de mare, ca foile altor naţionalităţi, totuş pune însĕmnate pedeci lăţirii magiarismului în părţile nordice ale Ungariei, de-órece în fie-care numĕr al acestor foi sĕ află câte un articol, care nutresce neîncrederea şi antipatia contra patriei şi a magiarismului în publicul slovac. Rescriptul apoi constată, că pentru împedecarea agitaţiunii „puterea socială a magiarilor singură e cu totul neîndestulitóre“ şi astfel sĕ rógă de guvern, nu sĕ ia mĕsuri escepţionale pe terenul libertăţii presei, ci sĕ purcédă cu cea mai mare asprime contra ḑiaristicei slovace.

Intru cât sunt drepte cele afirmate în rescript despre presa slovacă nu o discutăm aci, şi ce va face guvernul, nu ne impórtă; marcăm numai dóue lucruri din rescript.

Societatea numită, precum sĕ vede e nĕcăjită pe presa slovacă, pentru-că ea pune pedeci lăţirii magiarismului. Va sĕ ḑică lăţirea magiarismului sau pe scurt magiarisarea e scopul şi a societăţii F. M. K. E. — un lucru, pe care societăţile „culturale“ magiare îl négă totdeuna şi mereu accentuéză, că ele nu au alt scop, decât numai conservarea magiarismului, ceea-ce dacă adevĕrat ar fi, contra acesteia nu ar avé de ḑis nimeni nimic.

Al doilea lucru, ce voim sĕ marcăm, este mărturisirea, că societatea magiară singură nu e în stare a împedeca „agitaţiunea“ foilor slovace sau cu alte cuvinte, nu e în stare a împedeca deşteptarea şi lăţirea sentimentului naţional, propagat de aceste foi, ci are lipsă de puterea statului. Acésta o mărturisesce, nu un individ în un articol de ḑiar, care uşor póte şi greşi sau judeca prea pesimist, ci o secietate în o adresă la guvern. Ea este deci semnificativă pentru stările din patria nóstră.

Al doilea proiect pentru resolvarea cestiunii naţionalităţilor este făcut de dl Réthi Lajos din Deva şi publicat în „Kolozsvár“ nr. din 30 Decembre n. tr. Dl Réthi resuméză cele ce sunt de făcut în şese puncte dar în aceste nu sĕ află nimic nou ce, sau sĕ nu fie cuprins deja în legile esistenţe, sau sĕ nu sĕ fi ḑis şi scris ici-colo în timpul din urmă.

In cele dintâi trei puncte ni sĕ spune, că Ungaria este un stat unitar, indivi ḑibil, a cărui limbă oficială e cea magiară, dar cetăţenii toţi, fără deosĕbire de origine şi limbă sunt egal îndreptăţiţi; că limba deregătoriilor publice e cea magiară dar în deregătoriile, cari stau în atingere cu poporul, trebuie aplicaţi amploiaţi, cari sciu limba poporului şi că în deregătoriile publice, de jos până sus sĕ fie aplicat ori ce cetăţén conform cualificaţiunii lui, fără considerare la naţionalitate.

Tóte aceste sĕ dispun în legea de naţionalitate, dar nu s'au observat şi tare ne e témă, că nu sĕ vor observa nici pe viitor, aşa cum le scrie dl Réthi.

In punctele din urmă sĕ cere egalitatea dreptului la alegeri şi sistarea abusurilor; dotarea tuturor preoţilor din partea statului, însuşirea limbei magiare în scóle din partea tuturor cetăţenilor, ér „faţă cu acésta sĕ se dea ocasiune şi în scólele magiare scolarilor de altă limbă a puté cunósce în grad mai înalt gramatica şi literatura limbei lor materne“.

Tóte aceste sună bine şi frumos, dar chiar şi aceste mici favoruri, crede dl Réthi, că sĕ vor esecuta cândva cu tótă sinceritatea, fără anumite „Hintergedanken“, în dosul cărora sĕ află scopul magiarisării? Noi dubităm, din causă, că pentru viitor avem numai promisiuni, ér îndĕrĕptul nostru, în trecut, stă durerósa esperienţă, care ne arată stări triste şi nemulţămitóre. Sĕ luăm d. e. dotarea din partea statului a preoţilor nostri, care sĕ pretinde pe viitor. Pentru present şi trecut încă am avut noi bărbaţi dotaţi de stat; sunt puţinii nostri oficiali. Şi ce e cu acestia? De la ei sĕ pretinde direct şi indirect sĕ se isoleze, sĕ se lapede de conaţionalii lor, sĕ nu ia parte la întrunirile românesci şi sunt rĕu priviţi dacă îşi cresc familiile lor verde românesce. Aşa va fi şi cu preoţii dotaţi de la stat? Atunci nemulţămirea tot nu va înceta.

Tot asemenea stăm cu esperienţa în privinţa studiului limbei nóstre la scólele magiare. Ea sĕ propune ici-cole la câte un gimnasiu, dar cum? Maşter şi ca a cincia rótă la car şi chiar în mijlocul nostru, la universitatea din Cluş ea sĕ propune ungurésce şi de un nechemat. Sĕ va schimba acésta de-odată şi radical pe viitor?

Nu scim. Viitorul e împodobit cu promisiuni, dar nesigure, trecutul îl scim, e dureros şi pentru noi nemulţămitor.

Dela magiari şi dela guvern atârnă ca în viitor, ceea-ce ne compete ca popor deosebit al patriei, sĕ ni sĕ dea dacă vreau sĕ dispară nemulţămirea şi ferberea internă, atât de stricăciósă patriei.

Revista politică.

Ca de obiceiu, aşa şi de astadată, cu ocasiunea felicitărilor de anul nou, ce s'au adus guvernului şi diferiţilor bărbaţi conducĕtori, s'au făcut enunciaţiuni interesante.

In numele partidului liberal a felicitat Pulszky pe presidentul partidului Podmaniczky. Pulsky a accentuat, că partidul totdéuna va ţiné la principiile de până acuma, că el a rĕmas credincios caracterului seu şi că nu va da îndĕrĕpt înaintea ori-cărui atac. Presidentul a rĕspuns, „sĕ dea Dumneḑeu, ca nici un nuor sĕ nu întunece unitatea de vederi, şi sĕ se păzéscă solidaritatea“. Cu vîrtute cetăţenéscă va păstra partidul credinţa cătră factorii deciḑĕtori: domnitor şi guvern.

De acolo membrii au mers şi au felicitat pe ministrul president şi pe colegii lui, cărora, după cum spuse Perczel le datoresc o nemărginită recunoscinţă pentru lucrările sĕvârşite. Partidul doresce, ca proiectele făcute de guvern sĕ se şi ducă la îndeplinire, guvernul va avé totdéuna scutul partidului. Wekerle a rĕspuns: Proiectele ţintesc la binele comun; ele s'au adus într'un timp cu mult mai apropiat, decât cum se aştepta. Guvernul va stăruì totdéuna sĕ-şi realiseze ideile mari, proiectele bisericesci, cari stau în conecs cu proiectele administrative, care tóte formézĕ o epocă în viéţa acésta parlamentară şi dovedesc progresul naţiunei. In sinul guvernului

FOIŢA.

Câte şi de tóte.

E aci şi Crăciunul cel bĕtrân, aşa dar la mulţi ani on. redacţie, cum şi amabile cetitóre şi cetitori. Dorinţe şi speranţe nóuĕ isvoresc în inimile tuturor admirând luminile arborelui Crăciunului, care pare că revarsă veselia sĕrbĕrei, propoveduind cum s'ar ḑice „pe pământ pace şi la ómeni bună învoire“. Şi sunt frumóse sĕrbĕtorile nóstre ale Crăciunului, căci cui nu i se înalţă mintea la frumseţile cele negrăite ale cerului, la stéua cea cu slavă „mare“, la îngerii şi drepţii din ceriu, cari ne'ncetat aduc laude Părintelui luminei, cântându-i sfânt, sfânt, sfânt; la colindele nóstre de Adam, de florile d'albe şi câte de tóte. Sufletul nostru în aceste momente, prin aripile iubirii şi ale rugăciunei, scuturându-se de pulbere şi ridicându-se mai sus, mai aprópe de urzitorul sĕu, învinge scăderile trupesci. In aceste momente deci, care om nu devine mai simţitor, mai bun, mai drept şi mai poetic chiar? Unor asemenea momente sunt dator cele ce urméză şi acum dragă condeiule, cunoscênd răbdarea şi suferinţele tale, când te pun în activitate, iartă că de astădată trebue sĕ te incomodez atâta, nu uita însĕ dragă condeiule că:

Ce-i o flóre
Pe sub sóre
Fără leac de sĕrbĕtore?

Ce tesaur bogat de plăceri a dat buna natură ómenilor, a căror inimă scie sĕ se înveseléscă şi ce varietate în aceste plăceri! Putea-va cine-va sĕ cuprindă nuanţele lor nenumĕrate în diferiţi ómeni şi la diferite vêrste ale vieţii? Suvenirea cam confusă a celor din copilărie pe cine nu-l face sĕ tresară încă? Putea-voiu sĕ descriu ce-i în inima unui tinĕr, care începe a bate cu tot focul sentimentului? In astă etate fericită, în care este necunoscut încă numele: interes, ambiţiune, ură şi câte alte pasiuni urîte, cari înjosesc şi apasă omenimea; da, mĕ rog, la etatea acésta prea scurtă din nefericire sórele strălucesce cu o lumină ce nu se mai vede în restul vieţii. Aerul este mai curat, isvórele mai limpeḑi şi mai recoritóre; natura în fine are o altă înfăţişare ce nu o mai află cine-va mai târḑiu. Şi ce parfum au florile, ce plăcute sunt fructele, în câte colori nu apare aurora! Tóte femeile sunt amabile şi fidele, toţi ómenii buni, generoşi şi simţitori, pretutindeni nu întâlnesce decât cordialitate, francheţă şi desinteresare, nu esistă în natură decât numai flori, vîrtuţi şi plăceri.

Amorul, speranţa fericirei nu ne umple óre inima de sensaţiuni pe cât de vii pe atât de variate?

Aspectul naturei şi contemplarea ei deschid raţiunei o carieră imensă de plăceri. Imaginaţiunea domnind preste acest océn de plăceri mărişce numĕrul şi intensitatea, sensaţiunile se unesc, se combină şi formézĕ altele nouĕ; visurile de glorie se amestecă cu palpitările amorului; melancolia vine din când în când şi aruncă asupra nóstră velul sĕu negru şi totuşi se schimbă lacrimile în plăceri.

Sĕ nu sĕ mire dar cineva, că atâtea sensaţiuni fac o impresie vie până ce te plictisesc câte odată. Noroc dacă ai pe cineva sĕ vorbesci. Am avut şi eu deci pe cineva.

Şi cine óre sĕ fie acel cineva? De! sciu şi eu. L'am întrebat deci că ce face când se plictisesce. El îmi rĕspunde că ce i aceea plictisit?

Sci ceva, la noi ori-şi-care zarzavagiu o scie.

Ce-i aceea zarzavagiu?

Sci, că esti nostim!

Şi nostim ce-i?

Am mântuit-o cu el, pune-te de mai vorbesce. De altă-dată mĕ duc la scăldat, acolo erau doi ómeni; întreb pe unul, că ce face?

El rĕspunde nu fac nimic.

Intreb pe celalalt, dar d-ta ce faci?

Eu îi ajut celuilalt.

Ei bine acum scaldă-te băiete între astfel de împregiurări. M'am pus pe gândite şi adecă mĕ cugetam că óre cum va fi fundul apei şi nu puteam eşi la nici un fel, nu-i puteam pătrunde misteriile ei. Dacă am vĕḑut aşa, apoi mi se pare că m'am înecat şi am avut noroc că am eşit afară, dar cu apa respective fundul ei am rĕmas şi mai încurcat. Trebue sĕ se scie mĕ rog că apa era aşa de adêncă că nu-i dedeai de fund. „Celui ce'nţelege, ţîntaru-i trimbitar, ér celui ce nu'nţelege, tobe, surle's în zadar — a ḑis Anton Panu în povestea vorbii.

Cer scusele pentru acéstă citaţie, căci ce sĕ-i fac, am 1200 de citate până acuma şi când mĕ gândesc că Heine ḑice, că el avea într'o vreme ḑece mii, e departe cerul de pământ, sunt şi eu cam neînţelegĕtor şi basta!....

Dar sĕ nu uit, suntem în séra de Crăciun şi eu o serbez cu prietinul meu G. Nu

nu sunt disonanţe şi toţi ministrii luptă sub un stég, căci lucră pentru dreptate. Proiectele nu sunt nu mai proprietatea spirituală esclusivă a guvernului, ci sunt o comóră a opiniunei publice.

La presidentul parlamentului bar. Bánffy, ḑise felicitatorul Busbach: Cu centralisarea administraţiunei voim noi respândirea ideei de stat magiar şi validitarea ei nu numai în raporturile dinlăuntru ci şi în cele din afară; cu reformele politico-bisericesci vrem sĕ apropiem pe locuitorii de diferite limbi şi confesiuni şi, pe lângă valorarea spiritului magiar, sĕ amestecăm cultura magiară în ideea de cetăţén al statului magiar şi vom înlătura tóte obstaculele care până acum au pus pedecă acestor realisări. *Nu vom mai suferí agitaţiuni, cari periclitéză întregitatea şi unitatea statului. Pământul a fost de mii de ani magiar* (?) *şi va rĕmâné magiar. Conspiraţiunile contra întregităţii statului formézĕ dar o crimă de trădare a patriei şi a suferí acésta este un pĕcat comun. In privinţa acésta în sinul partidului nu este deosebire de vederi.* Presidentul a respuns obiectiv şi a ḑis, că va observa totdéuna strict la formele parlamentare.

In clubul partidului naţional s'a accentuat, că, încât privesce reformele guvernului, nu se póte da încă un verdict hotărîtoriu din partea partidului până ce ele vor fi studiate în club. Se vor nisuí ca armata sĕ nu mai formeze un corp strĕin al naţiunei.

* * *

Ministrul de iustiţie Szilágyi a fost la Viena, unde a fost primit în audienţă de Maj. Sa monarchul, a conferit apoi cu ministrul de esterne Kalnoky. La Viena a plecat şi ministrul Hieronymi. Acestea se aduc în legătură cu scirile despre retragerea unor ministrii din cabinet. Ministrul Wekerle va trimite la Viena o comisiune care sĕ pertracteze în detaiu cestiunea curţii ungare.

* * *

In şedinţa dela 29 Decembre a dietei provinciale boeme, deputatul Engel a făcut, în numele partidei cehilor tineri, următórea declaraţie: Partida cehilor tineri nu stă nici într'o legătură cu evenimentele ḑilelor din urmă (alusiuni la asasinarea lui Mrva) din care causă a fost ea atacată cu vehemenţă. Atacurile acestea nu pot atinge partida, nici conscienţa membrilor partidei. Intru cât noi avem înriurirea asupra crescerei tinerimei cehe, o şi crescem în iubirea de patriă şi în tradiţiile umanităţii. Pe când noi ne alipim cu cea mai mare hotărîre la principiile nóstre naţionale, pe atunci de altă parte nici odată în programul nostru de luptă n'a esistat tendinţe ca sĕ realisăm independenţa regatului boem afară de legăturile cu Austria. Duşmanii mişcării cehe vréu sĕ ne facă nume reu prin aceea, că ne atribuesc tendinţe centri-fugale.

* * *

La cestiunea română în senatul României a vorbit între alţii şi deputatul Panu. Étă în resumat esenţa vorbirei privitóre la români:

D-lor, décă este vorba ca sĕ facem o apropiere cu popóre mici streine, apoi mai rĕmâne îndoială, când este vorba de românii, nu numai din Transilvania, dar şi din celelalte părţi, cĕ trebue nu numai sĕ ne gândim în mod politicesc şi diplomatic la ei, cum ne gândim la sêrbi, bulgari şi greci, dar şi cu inimă, căci sunt traţii nostri, este indentitate de origine şi de interese! . . .

Vedeţi, este fatală situaţiunea nóstră şi cestiunea românilor din afară ni-se impune, ca o cestiă de viéţă şi de mórte.

Cum s'a facut unirea Germaniei?

Făcutu-s'a de aḑi până mâne pe calea sabiei prusiane, a principelui Bismarck? Nu; ea a fost de ,mult preparată pe calea literară, pe calea poesiei, pe calea patriotismului ideal, dacă nu utopică; căci era în adevĕr un vis a gândì la unitatea Germaniei, tocmai pe când Bonaparte o ţinea sub piciorul lui. Dacă nu ar fi fost acea fază preparatorie, probabil că, chiar dacă unitatea Germaniei se făcea pe calea armelor, totuşi bucăţelele, cari o compun, n'ar fi avut de la început acea cohesiune, care o cimentéză literatura şi arḑĕtorul patriotism din fasa preparatorie. De ce sĕ nu facem şi noi acésta, şi de ce făcênd acéstă ne trataţi cu ironie când vorbim de Transilvania? A face ironie este uşor, dar pe socotéla cui o faci, şi pe contul cui o faci? O faci pe socotéla nóstră şi în contul altora.

Sĕ'mi dea voiă d. ministru de esterne, pentru care am deosebită consideraţiune, sĕ-i spun, că în acésta cestiunne putea sĕ vorbéscă, ca ministru român, cu o mai mare elevaţiune de gândire şi cu un curagiu şi îndrăsnélă mai mare. D-sa a ḑis: Eu sunt ministru şi prin urmare, trebue sĕ fiu reservat, dar sub reservă trebue sĕ se véḑă ceea gândesc. Şi d-le ministru de esterne observăm, ca v'aţi servit de I. Brătianu şi de cuvintele lui, ca sĕ combateţi pe d. Sturdza. Acest spirit fórte fin, I. Brătianu, nu hazarda nimic în contra ideilor naţionale fără ca sĕ vină imediat cu alte frase ca sĕ îndulcéscă ceea-ce i-se părea, că fusese prea tranşat. Aşa aţi citat un pasagiu, în care combátea idea de a ne mesteca în afacerile celor de peste munţi, dar el avea de grige de a adauge imediat: „Dle Kogălniceanu, esci în opositiune şi poţi vorbi; de ce mĕ silesci sĕ vorbesc eu, care sunt la guvern?“ Sentimentele ministrului Brătianu aici sunt transparente. Ei bine, nuanţa acésta, mi-se părea că a scăpat dlui ministru de esterne. Dacă d sa ţinea sémă de acestea, ar fi împăcat şi diplomaţia şi sentimentele ţĕrei, ne-ar fi măgulit şi pe noi, şi ar fi dat o consacrare după banca ministerială sentimentului naţional, fără nici un pericol. Nu trebue sĕ vĕ gândiţi numai la unguri, ci şi la români; şi sĕ nu vĕ închipuiţi, că pe unguri îi veţi convinge, că gândiţi altmintrelea decât noi. Ori cât de nefavorabile declaraţii veţi face în contra causei naţionale, credeţi că ungurii au sĕ vĕ créḑă? Este imposibil sĕ vĕ créḑă, v'ar face o înjurie cu acésta. Cum sĕ créḑă ungurii, că un ministru român nu voesce a se interesa de sórtea altor români? Cum sĕ créḑă acésta, mai ales ungurii, cei mai înfocaţi şoviniści? Étă ce mi-am permis sĕ vorbesc în acéstă cestiune.

Proiectul de lege despre dreptul matrimonial.

(Urmare.)

§ 142. Preotul sau altă persónă îndreptăţită la sĕvêrşirea unei ceremonii religióse, care funcţionéză la o copulare bisericéscă înainte ce logodnicii sĕ fie dovedit, că au încheiat eăsătoria înaintea funcţionarului civil, comite un delict, pentru care va avé sĕ fie pedepsit cu o amendă de o mie coróne; în cas de recidivă fapta va fi pedepsită cu temniţă de una până la dóuĕ luni şi o amendă până la o mie coróne.

Resultă însĕ, că căsătoria inaintea funcţionariului stării civile s'a încheiat mai înainte, în casul acesta fapta se va pedepsì ca transgresiune cu o amendă până la trei sute de coróne.

Fapta nu atrage după sine pedépsă dacă copularea se face în decursul unei bóle ce lasă a se provedé un sfîrşit iminent letal a unuia dintre logodnici.

§ 146. Cel care, contrar unei pedeci cuprinse în legea actuală închie, cu scirea o căsătorie, acela, întrucât fapta nu constitue o acţiune ce învólvă o pedépsă mai aspră, comite un delict şi va fi pedepsit cu temniţă până la 3 luni şi cu o amendă până la 1000 coróne.

§ 147. Disposiţiile penale privitóre la eăsătoria fără consimţĕmênt ale art. de lege VI; 1889 despre legea de apĕrare rĕmân si de aci încolo în vigóre.

§ 148. In casurile delictelor circumscrise în paragrafii de mai sus, procedura aparţine jurisdicţiunii tribunalului, în cas de transgresiune însĕ circumscripţiunii judecătoriei cercuale.

(Va urma).

Noutăţi.

Solemnitate. Duminecă în 26 Decembre v. la 11 óre a. m. se vor aşeḑa şi desvăli cu solemnitate portretele fostilor presidenţi ai Asociaţiunii transilvane: Andreiu bar. de Şaguna, Timot. Cipariu, Vas. bar. Popp, Iacob Bologa şi Georgiu Bariţiu. Solemnitatea se va face în localitatea Asociaţiunii (strada Morii). După informaţiunile, ce le avem, portretele au fost cu succes esecutate la firma din Viena Schaeffer.

* * *

Deputaţi congresuali mireni s'au ales în cercurile electorale, aparţinĕtóre la jurisdicţiunea consistoriului din Arad următorii d-ni şi anume:

1. în cercul I Arad: Vasiliu Pagubă, jude la tribunalul regesc din Arad;

2. în cercul II Radna: Vasiliu Beleş, advocat în Arad;

3. în cercul III Giula: Dr. Nicolau Oncu, advocat în Arad;

4. în cercul IV Chişineu: Michaiu Veliciu, adv. în Chişineu;

5. în cercul V Şiria: Aurel Suciu, adv. în Arad;

6. în cercul VI Ienopolea: Vasiliu Goldiş, prof. gimn. în Braşov;

7. în cercul VII Buteni: Petru Truţa, adv. în Arad;

8. în cercul VIII Halmagiu: Dr. Constantin Groza, modic în Gurahonţ;

9. în cercul IX Birchiş: Dr. Eugeniu Mocsonyi, proprietar mare în Capolnaş;

10. în cercul X Chisetĕu: Constantin Radulescu, adv. în Lugoş;

11. în cercul XI Lipova: Zeno Mocsonyi, proprietariu mare în Bulci;

12. în cercul XII Vinga: Vincenţiu Babeş, membru al academiei române de scinţe;

13. în cercul XIII Timişóra: Paul Rotariu, adv. în Timişóra;

14. în cercul XIV Banat Comloşului: Dr. Emil Babeş, advocat în Budapesta.

* * *

---

sciu dacă cunósce cineva pe acest prietin, atunci sĕ spun eu. El este un tinĕr vesel cu trăsuri nobile şi mândre, ochi mari şi cu spirit, gura mică. buze rumene şi împodobite mai totdéuna cu un suris, are o mustaţă mică şi o róială — şuviţă de pĕr ce a lăsat-o sĕ-i créscă sub buza de jos, este deci un tiner escelent, bun de societate. Când însĕ masa nu-i plină de câte tóte, par'că i sécă facultăţile, tóte vorbele i sunt marcate prin căscări, cari te adorm, dacă însĕ masa e plină şi mai cu sémă de vin şi repat, atunci sĕ-l vedeţi. Ai putea crede, că a locuit tot între vin şi repat până ce nu s'a rătăcit între ómeni. Cu tóte astea prietinul G. este iubit de tótă lumea, căci este atât de prevevenitor şi complesant faţă de toţi încât trebue sĕ-l „îndrăgesci când te întâlnesci cu el“. „Le present à nous l'avenir aux dieus“. Presentul e al nostru, viitorul al ḑeilor ḑice el după Horatiu. Sĕ fie cu iertare suntem în séra de Crăciun şi trebue sĕ ne petrecem.

O masă vrednică de a îndestula orice stomac de poet, advocat sau judecĕtor ne astepta. Priveliştea mesei, căci trebue, că vor fi fost vreo 13 séu 14 feliuri, îndată a trezit în noi órecare gâdilire stomahică ce avea multă asemânare cu fómea. Nimic mai uşor d'a ni-o stêmpăra.

O órecare tăcere domnia acum şi nu sĕ auḑia decât sunetul produs prin dinţi esecutând ordinul stomacului; vine rêndul vinului cu repat, acum începe adevĕrata petrecere. Păharele sĕ deşartă pe rênd, cigările se consumă producênd un nor alb. „A la votre! Monsieur!“

„A votre santé! Monsieur:

Iu sănĕtatea frumósei!

In sănĕtatea.... viéţă bună frate G.!

Acum încep toasturile din ce în ce tot mai bizare. Inchipuirea ia aripi, limbile sĕ deslégă inimile sĕ destăinuiesc; amên doi grăind odată, făcênd feluritc observări asupra o mulţime de lucruri. Anecdote, povestiri din cronica do ḑi şi în fine fiecare spune ce-i trece prin minte fără dea ne mai înţelege. Mai interesant a fost când el toasta şi eu cântam. El ḑicea:

Este cea mai frumósă femeie, eu cântam:

„Suspinuri crude pieptu'mi apasă
El: pare că o vĕd încă
Eu: Inima'mi plânge plină de amor
El: Cu pĕrul ei negru, blond, bine şi mai sciu eu cum
Eu: Speranţa tótă mĕ părăsesce
El: Cu ochii sĕi nurii şi veseli
Eu: simt pentru tine că o sĕ mor.
El: Pentru mine nu. Dar ea cu faţa ei albă
Eu: Oh! numai nóptea cerul m'aude
El: Cu trupul sĕu nalt, şi mladios
Eu: strig al tĕu nume, strig ne'ncetat
El: Cum îi rîde ochii
Eu: Dar a sa voce numai respunde
El: Când mĕ părăsesce
Eu: Oh! cruda, cruda ea te a lăsat
El: Ce crudă frate, nu m'a lăsat s'a dus numai ca o pasăre voióză.

Eu: S'a dus şi numai vine nimeni pe lângă tine (Cântată ca sultanul de Maroc). Sĕ vede că tu, te îmbeţi în şampania speranţelor.

El: Ce s'a dus, eu nu m'am dus! Şci că aici este un galimatias întreg.

Eu A! bravo! G! apropos sci ce-i cu galimatias, ce însĕmnéză vorba acésta. Ei sĕ'ţi spun eu. Un advocat fiind însărcinat de un órecare Mateiu sĕ reclame un cocoş ce i se furase, pronunţă aşa de multe ori cuvintele: gallus Mathiae — cocoşul lui Mateiu, încât încurcându-se dela un timp ḑise galli Mathias — Matei al cocoşului. Şi prin urmare acolo am ajuns şi noi cu vorbele nóstre la un ce neînţeles şi neesplicabil

Asta-i bună iubitule, putem, închina ódată. în sănătatea ei! a cărei sănătate. a ei! cine este ea? Este, cine este? Dacă nu vreai sĕ închini odată cânt eu:

„Cine bea e om bun, cine nu bea e nebun“. Prosit dragă G. te-ai supărat? Ba. Atunci căută ceva şi vinul dăruească buzelor nóstre graiul dragostei. Vino sĕ te sĕrut! Ba bine, că nu. Vii? Nu. Atunci cânt „ob ich dich liebe, frage die Sterne? Cântă tu mai bine pe graiul şi limba ta şi lasă cele streine ei de a şi le cânta, a ḑis Panu. Érăşì un citat.

Pardon! Spunemi mai bine când ţi-e sete ce faci? Duc dorul apei dacă n'am Bravo aid sĕ luăm o cafea şi sĕ fumăm trebue sĕ sci mĕ rog că caféua în filigene şi tutunul formézĕ un ce inseparabil şi aduc şi ele mulţămire trupului şi mângăiere sufletului. Ba că chiar! eu sunt supărat.

Ér supĕrat?

De ce?

Pentru-că vênatul meu, iepurele a rĕmas neconsiderat.

Ei bine vrei sĕ'ţi aduc o eremiadă, N'am sciut, că esci un astfel de vênător. Intre noi fie ḑis prietenul meu este un vênător, care pune mai întâiu sare pe códa iepurelui şi atunci sĕ slobóde pusea şi face primejdie. Iacă un păhar de vin şi te rog sĕ mĕ asculţi:

Biblia a avut un vênător şi acela a fost Nimrod, creştinii încă au pe sântul Hubert şi eu încă mĕ pot lăuda cu un vênă

Parastas. Dumineca trecută s'a ţinut în biserica catedrală din Arad prin preoţimea din localitate un parastas pentru odichna sufletului fericitului întru aducere aminte archiepiscop şi metropolit Andreiu baron de Şaguna; scrie „Biserica şi Scóla“.

* * *

Activitatea „Kulturegyletului“ ardelenesc în anul trecut. După un raport al secretarului, averea în bani a culturegyletului ardelenescu s'a sporit in anul trecut dela 940,105 fl. la un milion. Budgetul anul a fost de 52,271 fl. 45 cr. Sunt subvenţionate regulat din partea societăţii: 1 scólă de agricultură; 7 biserici catolice 7 reformate, 1 luterană şi 1 israelită. — total 16 biserici; apoi 6 scóle cat. 26 reform., 3 unitare, 1 gr. cat., 8 „naţionale (unguresci), 1 comercială, 25 kisdedovuri, 4 profesóre de lucru de mână, 1 orfelinat, 4 scóle industriale, 1 scólă de lemnărie; se mai dau din partea societăţii 10 stipendii la o scólă reală superióră, 5 premii pentru scólele poporale şi 1 premiu pentru un învĕţător poporal Societatea susţine 45 biblioteci poporale şi 16 reuniuni de cântări; ea şi-a estins activitatea peste 143 comune şi are 60 de filiale. Adunarea generală pentru an. 1894 şi-o va ţiné „Kulturegyletul în Turda

* * *

Agraţiare. Foile unguresci scriu că Iasa Tomici, fostul redactor al fóiei sêrbesci „Zastava“, care înainte de asta cu patru ani a fost osêndit la 6 ani inchisóre pentru uciderea lui Dimitrevici, — va fi ḑilele acestea agraţiat.

* * *

Esecuţiile — oprite. Ministru preşedinte Wekerle, ca ministru de finanţe, a dat ordin tuturor esecutorilor, ca în lunile lui Ianuariu şi Februariu ale anului 1894 sĕ încete cu esecuţiile. Până în Martiu aşa dară esecuţiile sunt oprite.

* * *

Invitare. Corpul învĕţătoresc dela scóla gr. or. din Sălişce învită la producţiunea scolară împreunată cu joc, care se va ţiné Dumineca în 26 Decembre st. v. 1893 în sala scólei din loc. Inceputul la 7 óre séra, Ofertele sunt destinate pentru biblioteca scólei din loc:

* * *

Himen. Dl Vasilie Macsa şi d-şóra Mariţi Neagoe îşi vor sĕrba actul cununiei lor, Luni în 27 Decembre st. v. a. c. la 1 óră p. m. în biserica gr. or. din Geomal.

„Biblioteca cărţilor scolare pentru studiul religiunei“.

II.

Vorbind în special despre cărţile apărute sub numirea; *„biblioteca cărţilor scolare pentru studiul religiunei“* amintim încă la acest loc, că „Istoria biblică în folosul scólelor populare“ este un estras uşor de înţeles din „Istoria biblică pentru scólele medii inferióre şi scólele civile“. Sub numirea de estras se înţelege însĕ numai estras de material, cartea însaşi este o lucrare indepentă tractată conform priceperei elevilor din scólele poporale. Aşa se are lucrul şi cu „Istoria bisericéscă“ pentru scólele poporale şi „Manual de istoria bisericéscă pentru scólele medii şi comerciale“. In amêndouĕ casurile s'a ţinut cu mare pricepere cont de anii de scólă. Cărţile se intregesc una pe altă sistematic şi gradativ. Unui scolariu eşit din scólele poporale, materialul ce i-se propune în scólele medii nu-i este strein. In aceste scóle 'şi îmbogăţesce cunoscinţele, cercul vederilor i-se lărgesce pe acest teren şi astfeliu el când termină are cunoscinţe temeinice şi cu folos. Tocmai aici zace măiestria autorului.

„Istoria biblică pentru scólele medii, inferióre şi civile“ are următoriul material: Cunoscinţe pregătitóre: Geografia Palestinei cu numirile ei biblice (munţii, apele, cetăţile din Iudea, Samaria, Galilea, Perea) tPartea I.) *Istoria biblică a testamentului vechiu*: Cap I.: Dela crearea lumei până la Avraam. Cap II.: Dela Avraam până la Moisi. Cap III: Dela Moisi până la întrarea evreilor în Canaan. Cap IV.: Dela întrarea evreilor în Canaan până la regi. Cap V.: Dela regi până la împărţirea împĕrăţiei lui Israil. Cap VI.: Dela împărţirea imperiului până la robia babilonică. Cap VII.: Dela robia babilonică până la Iisus Christos. Partea II. *Istoria biblică a testamentului nou* (Cap I.: Viéţa lui Iisus. Cap II.: Parabolele lui Iisus. Cap III.: Patimile şi mórtea lui Iisus Cap IV.: Preamărirea lui Iisus. Cap V.: Faptele Apostolilor.

Tabela materiilor din *„Manual de istoria bisericéscă pentru tinerimea de confesiunea gr. or. din scólele medii şi comerciale“*: Partea I.: Istoria bisericéscă generală. *Periodul* I.: (Anii 1—325 d. Christos) Cap I.: Inceputul bisericei. Cap II.: Viéţa şi instituţiunile creştinilor celor dintâi. Cap III.: Lăţirea creştinismului. *Periodul* II (Anii 325—787 d. Christos) Cap IV.: Emanciparea bisericei. Cap V.: Calamităţi esterne şi interne asupra bisericei. Cap VI.: Introducerea creştinismului la seminţiile germanice. *Periodul* III. (Anii 787—1453 d. Chr.) Cap VII.: Popórele europene, cari au primit creştinismul dela Greci. Cap VIII: Cruciatele. Cap IX.: Biserica resăriténă şi biserica apusénă. Cap X: Papismul. Cap XI: Desbinarea între biserica de rĕsărit şi apus şi causele ei. Cap XII: Primele încercări de reformaţiune în sinul bisericii de apus. Cap XIII.: Literatura. *Periodul* IV. (dela 1453 până în timpul de faţă). Cap XIV: Starea bisericii din părţile rĕsăritului. Cap XV.: Reformaţiunea. Cap XVI.: Bisericile orientale naţionale. Cap XVII.: Raportul de astăḑi al bisericilor de orient şi occident. Partea II. *Secţiunea* I. Momente istorice generale. Cap I.: Patria, originea, creştinarea românilor. Cap II.: Legăturile ierarchice ale bisericeì române. *Secţiunea* II.: Istoria bisericei ortodocse române din părţile Ungariei. Cap III: Periodul I. (anii 1000—1526 după Christos). Cap IV.: Periodul II. (Anii 1526—1700 d. Chr.). Cap V. Periodul III. (Anii 1700—1848 d. Chr.) Cap VI.: Periodul IV. (Anii 1848—1893 după Christos). Cap VII.: Diecesele ortodocse române ale Aradului şi Caransebeşului, ca părţi ale Metropoliei. *Secţiunea* III.: Biserica ortodocsă română afară de statul Ungariei: Cap VIII.: Biserica ortodocsă în regatul României. Cap IX.: Biserica din Bucovina.

Cântul în scóla poporală.

(Urmare.)

III. Aplicarea celor dóuĕ tonuri.

La scriptologie îndată-ce am pertractat deja douĕ lítere, le împreunăm, formând astfel cu ele unele cuvinte Tot aşa facem şi cu tonurile propuse: le împreunăm şi formăm din ele ḑiceri musicale, ecserciţii în numĕr 2—4 intercalând şi pause. Incercările, ce am făcut până acum m'au adus la acea convingere, că tot acel proces pshicologic s'a purces în sufletul copilului cu ocasiunea acestor deprinderi, cari sĕ succed la învĕţarea cetitului, ér scolarii ajung la aceea convingere fórte înveselitóre pentru ei, că pot sĕ cânte şi fără ajutorul învĕţătorului o deprindere nóuĕ. Dacă avem de es. 4 deprinderi, cari se mişcă numai în acest cerc de tonuri, prin schimbarea mĕsurilor şi părţilor din unele deprinderi cu altele din celelalte deprinderi putem forma atâtea nóuă deprinderi câte va afla învĕţătorul de lipsă pentru a-şi deprinde elevii. Spre orientare servéscă următórele:

1. La partea primă a eserciţiului 1 punem partea a dóua a escerciţiului 2 şi viceversa.

2. In locul mĕsurilor 3 şi 4 din ecscerciţiul 1 punem mĕsurile corespunḑĕtóre din escerciţiul 2, şi viceversa.

3. Prin schimbarea succesivă a mĕsurilor, anume: La mĕsura primă a escerciţiului 1 punem mĕsura a dóua din escerciţiul al 2-lea; apoi mĕsura a treia din escerciţiul 1 mĕsura a patra din escerciţiul 2 şi tot aşa mai departe terminând cu mĕsura ultimă din escerciţiul 2 şi viceversa începênd cu mĕsura primă din escerciţiul 2 şi terminând cu mĕsura ultimă din escerciţiul 1.

4. Prin scrierea mĕsurilor din ambele escerciţii după cum urméză una după alta, anume: La mĕsura primă din escerciţiul 1 scriem mĕsura primă din escerciţiul 2; apoi la a dóua mĕsură din esceeciţiul 1 scriem ér mĕsura a dóua din escerciţiul 2 şi tot aşa mai departe după următorul şematism: 1, 1; 2, 2; 3, 3; 4, 4; etc sĕ grijéscă însĕ învĕţătorul, ca fie care eserciţiu sĕ se termine în *do*: de aici putem vedea cum are sĕ-şi înmulţéscă învĕţătorul eserciţiite şi sĕ nu ducă lipsă de ele.

IV. Tractarea cântecelor.

Ca elevii sĕ-şi esprime statornic în sufletul lor cunoscinţele câştigate, trebue sĕ le reducem şi concentrăm întru ceva întreg, acel întreg sĕl înveţe elevii de rost, ca sĕ le aducă totdéuna aminte de casul învĕţat şi cuprins acolo. Acel întreg nu póte fi altceva decât melodia unei poesii alésă din abecedarul scolarilor. Sĕ înţelege, melodia încă nu sĕ va mişca în cerc mai larg, decât tonurile învĕţate; aici în cerc de dóuĕ tonuri. Cu tóte acestea e fórte plăcută elevilor, cu deosebire, dacă şi poesia nu trece preste cercul lor de pricepere. După ce poesia s'a pertractat cum sĕ cuvine şi elevii o sciu şi de rost; învĕţătorul scrie notele, cari nepresintă melodia, pe tablă, pune pre elevii sĕi sĕ o cânte cu numirea notelor de atâtea ori, până o sciu aşa ḑicênd de rost. Acum li-o cântă învĕţătorul cu tecstul, li-o esercitéză şi astfel parte de parte, până ce o sciu tótă.

A scrie şi tecstul sub note nu are înţeles, de-órece elevii nici nu sciu încă cetí. Melodia însĕ aşa trebue învĕţată, ca aceea sĕ fie model în tóte privinţele. De aci înainte fie care óră de cânt sĕ încheiă cu o cântare deja învĕţată.

La scóle cu mai mulţi învĕţători unde fie-care clasă îşi are învĕţătorul sĕu, pot sĕ se deprindă elevii şi în eserciţii cu mĕsură necompletă tot numai în cerc de dóuĕ tonuri, ér după percurgerea şi acestor eserciţii sĕ póte învĕţa şi o cântare, care sĕ se încépă cu o silabă notorică, adecă cu mĕsură necompletă. Şi acestea eserciţii îşi au scopul lor, cu tóte acestea la scóla cu un învĕţător sĕ pot lăsa pe anul următor — al doilea — când elevii vor învĕţa a indica şi mĕsura şi e de lipsă a sĕ deprinde şi în indicarea acestor mĕsuri.

(Va urma).

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Ţéra nóstră.

Descriere poporală a Ardélului

de

Silvestru Moldovan.

(Urmare.)

Românii braşoveni sunt ómeni evlavioşi şi ţin mult la datinele şi obiceiurile lor, moştenite din moşi-strămoşi, ca în genere toţi românii.

Unul dintre cele mai frumóse obiceiuri ale românilor din Scheiu, care nu sĕ află în alte părţi la români, sunt sĕrbările junilor la Pasci. Aceste sĕrbări le arangiază feciorii din Scheiu, întruniţi într'un fel de tovărăşie, numiţi „juni de companie“. Ele ţin de obiceiu opt ḑile, adecă din ḑiua Pascilor până la Dumineca Tomei şi constau din escursiuni, împreunate cu joc şi alte petreceri ale junilor, în diferite părţi ale Scheiului, în fiecare ḑi cu o programă specială, deosebită. La aceste escursiuni iau parte, cu deosebiro dacă e timpul frumos, toţi românii din Scheiu, ba şi strĕinii de alt ném din Braşov, fiind cele mai plăcute petreceri ale ţeranilor români din Scheiu. Feciorii, cari „sĕ pun cu junii“, sĕ duc încă înainte de Pasci, la Blagoveştenii şi la Florii, dimpreună cu surlaşul pe Cósta Prundului, anunţând óre-cum prin acésta începutul sĕrbărilor. Surlaşul este o persónă fórte însĕmnată la aceste sĕrbări, el e un fel de trubadur al junilor, care ia parte la tóte sĕrbările lor, cântând din surlă. Surla e un feliu de fluer, e făcută de cióe, la capĕtul de jos e mai largă şi resfrântă şi are şese găuri pentru degete. Cu ea nu sĕ cântă decât la Pasci, la Florii şi Blagoveştenii. Surlaş nu este decât unul şi acesta până e în viéţă învaţă cu surla pe un altul, care-i rĕmâne de urmaş, ér surle sunt douĕ, cari sau sĕ cumpĕră sau sĕ moştenesc.

Adevĕratele sĕrbări sĕ încep în ḑiua de Pasci, când după vecernie, feciorii, cari sĕ pun cu junii, sĕ duc la protopopul şi aici îşi aleg căpeteniile, cari sunt: Vătaful, cel dintâi, al doilea e Armaşul mare, al treilea Armaşul mic, apoi Sutasul, care pórtă socotelile. Vătaful şi cei doi Armaşi au fiecare câte un buzdugan greu, pe care la tóte petrecerile îl aruncă în sus şi-l prind, atât ei, cât şi ceialalţi juni. După-ce şi-au ales căpeteniile, junii cântă „Christos au inviat“, apoi jócă hora şi aruncă buzduganul, ér de

---

tor şi acela esci tu stimabile!. Iţi aduc deci nesce laude binemeritate pentru ostenelele, ce ai avut cu opera ta, iepurele. Sunt însĕ competent séu nu a ţi le aduce? Sĕ vedem. ... Şi eu am fost la vênat... ca privitor! Et in Arcadia ego! Şi eu am vĕḑut o dróie de iepuri şi avênd nesce falnice năsuiri de a'ţi aduce adevĕrate elogiuri mĕ tot întreb eu ca nevênător ce sunt, cum aşi puté acésta mai bine? Sĕ'ţi aduc nesce eremiade puse pe psaltichie şi cântate pe drêng sau din frunze. Fie ce va fi, i-au asupra'mi ponosul vorbelor mele, dar î'ţi aduc aminte de ḑicala pe care nu numai vênătorii o sciu şi adecă că „tótă pasĕrea pe lume după limba ei piere.“

Sciu un vênător, aici ér fac un citat, un vênător deci care eşia diminéţa prin bătătură şi care curcă o întâlnia şi puşca. Femeile satului pricepură sĕ-şi bată joc de el, dar voinicosul nostru vênător le respunde:

De e curcă,
Ce se'ncurcă?
La revĕrsatul ḑorilor
In calea vênătorilor!

Nu sciu dacă şi păgubaşii ar fi fost mulţămiţi cu atât, dar sciu, că dacă îl apuca fómea în rariştea pădurei începe sĕ cânte cu sete.

Deschidete punguliţă etc. (A. Odobescu

Óre matale ce fel de vênător esti? A pardon, meriţi o mulţămire pentru iepure, că ai dat prilej a gusta dintr'un vênat cumpĕrat. Sĕ trăiască!... Nu primesc, nu-i aşa, eu l'am vênat. Eu vestit vênător.....: eu fecior de împĕrat cu noroc de vênat.. .eu... Ce a mai fi urmat nu sciu.

Ii ḑiua de Crăciun sciu, că ne preumblam amêndoi pe dinaintea cafenelei Habermann, pe care toţi geografii serioşi trebue că o cunosc ca predominătórea „Bretter-promenadului“. Ne preumblam şi aveam de spus încă „câte şi de tóte“, ce păreau că nu sĕ mai sfîrşesc. Acum însĕ trebue sĕ mântui nu mai am ce spune şi Ienăchiţă Văcărescu a ḑis:

„A socoti că póte
„Un om sĕ facă tóte
„Ori câte va gândi
„Nu'i duch de isteciune
„Nici de'nţelepciune
„Şi n'o va dobêndi“.

Şi acum cred că destule au fost câte şi de tote şi n'am decât sĕ mai poftesc tuturor drept credincioşilor cetitori un an nou fericit şi „câte şi de tóte“ după dorinţa inimei. Ér eu am rĕmas tot cel vechiu

V. G.

aici merg cu lăutarii la Crucea din Prund, unde își petrec până sara. In celelalte ḑile merg în alte părți ale Scheiului, ér dacă în calea lor trec pe lângă vre-o cruce, sĕ opresc dinaintea ei și cântă și uneori aruncă și buzduganul.

Dintre escursiunile aceste cea mai interesantă e cea de Miercuri. La capul din sus al Scheiului sĕ află o ciudată și frumósă grupă de stânci; sunt dóue stânci nalte cari sĕ ridică la drépta și la stânga, ér în fața la o depărtare óre-care alte dóue stânci, ca doi stîlpi de pórtă. Printre ele curge o vale, Valea cu apă, pe care în sus sĕ află acum un drum bun, și în drépta și în stânga lângă stânci sunt cóste cu iarbă. Acest loc frumos sĕ chiémă între Petri. Aici fac escursiune junii Miercurea și cu ei multă lume, căci la acésta escursiune iau parte cei mai mulți ómeni, bărbați și femei, mergênd călări, cu trăsurile ori pe jos. Junii merg toți călări. Pentru ḑiua de Miercuri chiar și ómenii însurați și mai bĕtrâni din Scheiu fac un fel de companie, (une-ori mai multe companii) cu Vătaf și Armași și acestia se numesc: „junii cei bĕtrâni". Intre Petri își petrece lumea cu lăutarii, jucând hora, bênd și sloboḑind focuri din pistóle, ér înspre sară junii sĕ întorc în oraș, trec prin Gróveri, pe lângă porțile cetății și sĕ duc la pólele Têmpei, la Crucea Moșicoiului, unde sĕ încheie petrecerea de Miercuri cu cântarea „Christos a înviat." Când sĕ întorc junii dintre Petri, ese tot Brașovul în Gróveri, sĕ-i vaḑă și de o vreme încóce îi aștéptă aici și musica militară, de le cântă până ce trec.

Mai de mult, după cum spun bĕtrânii, când junii treceau prin Gróveri, sasii închideau porțile cetății și le păzeau ostași și gendarmi, ca nu cumva sĕ între junii în cetate, căci era credința, că dacă junii vor încunjura de trei ori turnul sfatului, cetatea va cădea în mânile lor.

Originea acestor frumóse serbări nu e cunoscută și în privința acésta la românii din Scheiu nu esistă nici o tradiție; s'au pomenit cu ele din moși-strămoși. Organisația junilor însĕ, cu vătaf, armași și sutaș, apoi buzduganul, aruncarea și prinderea lui în semn de vitejie, închiderea porților cetății, când trec junii pe lângă ele, precum și alte particularități ale serbărilor, ne arată, că ele sunt o remășiță din o veche organisație militară a românilor din Scheiu, o suvenire din depărtatele timpuri resboinice și de vitejii. (Va urma).

Loterie.

Miercuri în 3 Ianuariu n. 1894.

Brünn: **73 71 49 13 48**

Nr. 646/893 [245] 3—3

EDICT.

Marina Dumitru Gonță gr. or. din Brașov, carea de 5 ani a părăsit pe legitimul ei bărbat Constantin Govna gr. or. tot din Brașov, fără a se sci unde petrece, se citéză prin acésta a se presenta în termin de șésă luni înaintea acestui for matrimonial conform resoluțiunei Preaveneratului Consistoriu archidiecesan dto 10 August a. c. Nr. 4856 B. la din contră procesul intentat de actorele, sĕ va pertracta și decide și în absența ei.

Brașov, în 29 Novembre, 1893.

Forul matrimonial gr. or. de I instanță al tractului Brașov.

Ioan Petric, protopresb.

Nr. 488 (246) 2—3

Citațiune edictală.

Simion Orbu din Bogata olteană, legitimul bărbat al Bucurei Pușlenghea din Ungra, carele a părăsit cu necredință pe muerea lui legitimă de șase ani de ḑile, fără a se sci locul aflării lui, este prin acésta citat, ca în termin de șase luni de ḑile dela prima publicare a acestora în „Telegraful Roman" sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contră procesul divorțial urḑît contra lui din partea muerii sale se va pertracta și decide și în absența lui.

Cohalm, 24 August, 1893.

Oficiul prot. gr. ort. al Cohalmului.

Nicolau D. Mircea, protopresb.

Publicațiune

„Arieșana" institut de credit și economii, societate pe acțiuni în Turda prin acésta aduce la cunoscința onoratului public, că pentru depuneri pe timp mai îndelungat (preste un an) începênd din 1 Ianuariu 1894 st. n. dă 6% și solvesce darea.

Turda, 27 Decembre, 1893.

[248] 3—3 **Direcțiunea.**

Szám 6764—1893 polg. [250] 1—3

Hirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék közzéteszi, hogy Kelnek község határa tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalást Schuszter Gyula kelneki birtokos kérelme folytán elrendelte és annak határnapjául 1894 évi február hó 20 dik napját d. e. 9 órakor a kelneki községi iródába kitüzte.

Ezen tárgyalásra az összes érdekelt birtokosok azon megjegyzéssel idéztetnek meg, hogy az arra meg nem jelenő birtokosok a tagositásba beleegyezőknek fognak tekintetni.

A nagyszebeni királyi törvényszéknek 1893 évi december hó 21-én tartott üléséből.

Jánossy, elnök. *Koszta*, jegyző.

Prima fabrică de vapor pentru bere a

Ereḑilor Ioan Habermann

în Sibiiu

recomândă berea din nou sortată, bine îngrigită și de graduri mari și anume:

bere müchner (lager), kronnen, salvator și bock în butóie à 1/4, 1/2 și 1/1 Hectolitri,

mai departe: aceeași bere în sticle à *7 deci pasterisată*, și în lăḑi câte 50 sticle împachetate și

sĕ rógă și pentru mai departe spriginire. [243] 3—3

Abonați „Calicul"!

Un terno sigur fac toți cei-ce abonéză

„CALICUL"

ḑiar humoristic și satiric cu multe ilustrațiuni, pe anul 1894.

Prețul abonamentului ordinariu, pe întreg anul e 3 fl. sau 7 franci și cine nu va rîde de cel puțin 3 ori din fie-care numĕr, acela își primesce abonamentul solvit înapoi.

Toți cei cu puțină dare de mână primesc „Calicul" cu 2 fl. sau 5 franci pe an.

Toți cei sĕraci, fără deosebire de rang și dignitate, tot așa militarii subalterni, studenții, meseriașii, gendarmii, finanții, cantorii, crâsnicii, clopotarii și toți cei încurcați în procese de despărțenie primesc „Calicul" cu 1 fl 50 cr. sau 4 franci pe an.

Mai ieftin nici guta nu lovesce!

Abonenții ordinari, care până în 1 Ianuariu vechiu, ne trimit întreg abonamentul de 3 fl. sau 7 franci primesc noul calendariu al „Calicului" gratuit, sau pe de-asupra, ca fuiorul popii și tot anul rîd

Abonenții cu prețuri reduse, pentru 36 cr. sau 1 franc, primesc calendariul „Calicului" espedat franco.

De probă primesc primul numĕr al „Calicului" pe anul 1894 toți cei-ce ni l cer.

La cinci abonamente de ori-ce natură dăm al șaselea gratuit.

Concedem și plătirea abonamentului ori când în decursul anului.

Devisa „Calicului", care acum întră în anul al 14-lea, a fost și e: Lectură originală humoristică și satirică și rîs cu ori-ce preț.

A se adresa la Sibiiu

[249] 1—3 **Administrațiunea „Calicului".**

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1893.

Copșa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraș

		Tren de persóne	Tren de persóne	Tren micst			Tren micst	Tren de persóne	Tren de persóne		
—	—	**2.24**	11.34	**7.10**	pl.	**Copșa-mică**	sos.	9.34	**12.05**	**6.20**	—	—
—	—	**2.51**	12.01	**7.43**		Șeica mare		9.05	**11.40**	5.59	—	—
—	—	**3.27**	12.37	**8.27**		Lómneș		8.33	**11.09**	5.32	—	—
—	—	**3.53**	1.03	**8.59**		Ocna		8.09	**10.43**	5.09	—	—
—	—	**4.16**	1.26	**9.23**	sos.	**Sibiiu**		7.44	**10.17**	4.49	—	—
—	—	**4.36**	1.40	—	pl.		pl.	7.28	**8.30**	—	—	—
—	—	**4.49**	1.54	—		Șelimber	sos.	7.16	**8.17**	—	—	—
—	—	**5.04**	2.10	—		Veștem		7 01	**8.00**	—	—	—
—	—	**5.26**	2.39	—		Tălmaciu		6.42	**7.39**	—	—	—
—	—	**5.42**	2.56	—		Șebeșul sup.		6.21	**7.11**	—	—	—
—	—	**6.16**	3.31	—		Avrig		6.02	**6.51**	—	—	—
—	—	**6.37**	3.55	—		Porumbacui inf.		5.28	**6.15**	—	—	—
—	—	**7.03**	4.23	—		Cârtișóra		5.04	**5.48**	—	—	—
—	—	**7.21**	4.43	—		Arpasul inf.		4.55	**5.37**	—	—	—
—	—	**7.41**	5.06	—		Viștea inf.		4.27	**5.07**	—	—	—
—	—	**7.51**	5.17	—		Beșimbav		4.17	**4.54**	—	—	—
—	—	**8.11**	5.39	—		Sâmbĕta inf.		4.01	**4.37**	—	—	—
—	—	**8.38**	6.08	—	sos.	Făgăraș	pl.	3.31	**4.05**	—	—	—

Ghiriș — Turda

7.33	**11.—**	**4.—**	**10.17**		**Ghiriș**		**5.10**	**10.30**	**3.30**	**9.12**
8.08	11.20	4.20	**10.37**		**Turda**		**4.50**	**10.10**	**3.10**	**8.52**

Careii-mare — Zelău

—	—	—	**5.42**		**Carei-mare**		**7.05**	—	—	—
—	—	—	**10.30**		**Zelău**		**2.25**	—	—	—

Sighișóră — Odorheiu

—	—	**4.20**	11.08		**Sighișóră**		10.32	5.32	—	—
—	—	7.07	1.50		**Odorheiu**		7.57	3.02	—	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

Tren de povară	Tren mixt	Tren de povară	Tren mixt				Tren mixt	Tren de povară	Tren mixt	Tren de povară
6.15	10.35	4.20	**9.50**		**Simeria**		**5.30**	10.25	3.10	**8.49**
6.38	11.54	4.43	**10.08**		Cerna		**5.14**	10.05	2.54	**8.29**
7.13	12.20	5.18	**10.32**		**Hunedóra**		**4.50**	9.38	2.30	**8.—**

Brașov — Chezdi-Oșorheiu

5.46	8.50	—	3.10		**Brașov**	8.18	1.49	—		**6.56**
6.19	9.31	—	3.53		Prejmĕr	7.48	1.11	—		6.18
7.11	10.32	—	5.03		Sepși-S.-Georgiu	7.02	12 10	—		5.17
8 31	12.08	—	**6.40**		Covasna	**5.46**	10.34	—		3.39
9.08	12.54	—	**7.26**		**Kezdi-Oșorheiu**	**5.—**	9.38	—		2.33

Murĕș-Ludoș — Bistrița

4.—	9.10	—	4.20	—	Murĕș-Ludoș	6.46	**7.21**	—	—	—
6.48	12.41	—	—	—	Țaga-Budatelic	4.14	4.50	—	—	—
6.65	4.55	—	—	—	Bistrița	—	1.16	—	—	—

Arad — Timișóra

—	6.25	11.30	5.58		**Arad**		9.44	3.45	**10.55**	—
—	7.32	12.47	**6.46**		Vinga		9.02	2.41	**9.46**	—
—	8.42	2.04	7.39		**Timișóra**		8.—	1.11	**8.15**	—

Simeria (Piski) — Petroșeni — Lupeni

—	6.—	11.28	4.10		**Simeria**		10.3[illegible]	3.24	**9.35**	—
—	7.21	12.48	5.39		Hațeg		9.02	2.03	**8.25**	—
—	9.45	3.40	**8.48**		**Petroșeni**		**5.56**	11.25	**6 16**	—
5.15	—	4.05	—.—				—.—	9.58	—	**8.38**
6.20	—	5.10	—.—		Vulcan		—.—	9.07	—	**7.45**
6.40	—	5.30	—.—		**Lupeni**		—.—	8.35	—	**7.01**

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se cetì de sus în cele jos, însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil **Silvestru Moldovan.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.